

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI USTAWY O
WSPIERANIU RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ
oraz
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE NAREW NA LATA 2017-2019
ZA 2018 ROK**

*Opracowanie:
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi*

Narew, marzec 2019

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest pierwszym środowiskiem wychowawczym, które wpływa na osobowość człowieka, na jego rozwój i dalsze życie. To właśnie w niej tworzą się określone normy regulujące zachowanie jej członków. Rodzina pełni wiele funkcji, które mają na celu zaspokajanie potrzeb jej członków. Rodzice są najważniejszymi osobami w życiu dziecka. To na nich wzorują się mali członkowie rodziny. Zachowanie dobrych relacji w rodzinie gwarantować może właściwe kształtowanie osobowości i świadomości młodych osób.

Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018, poz. 998 z późn. zm.).

Zgodnie z jej zapisami opracowano Program wspierania rodziny w Gminie Narew na lata 2017-2019, który został przyjęty uchwałą Nr XXVIII/139/17 Rady Gminy Narew z dnia 8 sierpnia 2017 roku.

Zawarte w programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo wychowawczej roli względem dzieci.

Na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

II. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie trzyletnich programów wspierających rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Obecnie obowiązuje program obejmujący lata 2017 – 2019.

2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej nie zatrudniał asystenta rodziny, gdyż nie było takiego zapotrzebowania. Z tego powodu nie zachodziła potrzeba podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego. Jednak zajęcia pozaszkolne dla dzieci prowadzone są w ramach działalności Narwiańskiego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Narwi. Wśród propozycji programowych powyższych podmiotów można znaleźć zajęcia artystyczne, rekreacyjne, sportowe oraz warsztatowe. Prowadzone są zajęcia taneczne, teatralne i wokalne. Organizowane są liczne konkursy tematyczne, spotkania, teatrzyki oraz zajęcia wakacyjne i w okresie ferii zimowych. Rodziny mogą skorzystać z oferty programów edukacyjnych i profilaktycznych. Ośrodek nie zatrudnia obecnie asystenta rodziny ani nie ma podpisanych umów na rodziny wspierające.

4. Finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny oraz kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w ramach umowy przez rodziny wspierające. W związku z brakiem zatrudnienia asystenta rodziny oraz brakiem rodzin wspierających ośrodek obecnie nie ponosi wydatków w tym zakresie.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
W minionym roku ośrodek współfinansował pobyt jednego dziecka w Domu Dziecka w Białowieży oraz pobyt czwórki dzieci w dwóch rodzinach zastępczych spokrewnionych.
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
Sprawozdania są przekazywane z zachowaniem wymaganych terminów, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego .
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy. Monitoring rodzin był prowadzony przez pracowników socjalnych i aspiranta pracy socjalnej zatrudnionych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narwi.

III. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMU

1. TWORZENIE SPÓJNEGO SYSTEMU WSPIERANIA DZIECKA I RODZINY

W Gminie Narew funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony gminnych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Koordinowanie działań instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny prowadzone jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Działania podejmowane w ramach poszczególnych celów programu na terenie gminy poprzez różne instytucje publiczne i pozarządowe przyczyniają się do zmniejszenia zjawisk wykluczenia społecznego, sprzyjają ograniczeniu zjawiska bezrobocia, szeroko wspierają funkcjonowanie rodziny oraz przyczyniają się do rozwoju kultury i edukacji.

Aby móc lepiej pomagać osoby zaangażowane w realizację programu korzystają z możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji. Pracownicy Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Biblioteki Publicznej, Gminnego Ośrodka Zdrowia oraz Narwiańskiego Ośrodka Kultury w Narwi skorzystali z tej możliwości poprzez udział w szkoleniach i konferencjach. Szkolenia dotyczyły rozwiązywania problemów alkoholowych, uzależnień oraz problemu przemocy. W Zespole Szkolno- Przedszkolnym przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli: "Nauczyciel XXI wieku. Praca z agresywnym nastolatkiem" oraz "Młodzież, używki, jak przeciwdziałać, dostrzec, pomóc".

2. POMOC W ZAGOSPODAROWANIU CZASU WOLNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY

W partnerstwie organizacjami pozarządowymi kontynuowana jest oferta kolonii i obozów harcerskich dla dzieci z ubogich rodzin. Z letniego wypoczynku w 2018 roku skorzystało 30-ro dzieci. 15-

cioro dzieci przebywało na koloniach terapeutycznych w Pogorzeliczy oraz 15-cioro na obozie harcerskim z elementami profilaktyki w Rydzewie.

Czas wolny dzieci i młodzież oraz ich rodziny mogą spędzić na zajęciach pozaszkolnych, które są prowadzone w szkole, bibliotece i jej filiach oraz w ośrodku kultury. W placówkach tych odbywają się zajęcia zarówno dla dzieci, jak i rodziców mające na celu wzmocnienie więzi rodzinnych. Czas wolny dzieci i młodzież ma możliwość spędzać na zajęciach artystycznych, rekreacyjnych, sportowych oraz warsztatowych. Prowadzone są zajęcia taneczne, teatralne i wokalne. W szkole działają koła zainteresowań - modelarskie, sportowe i przedmiotowe. Przy ośrodku kultury liczne zespoły muzyczne i klub sportowy piłki nożnej.

Organizowane są różnorodne zajęcia i imprezy okolicznościowe dla dzieci i rodzin. Należą do nich między innymi obchody dnia kobiet, andrzejek, mikołajek, pokazy filmów, spektakle teatralne, potańcówki, pokazy plenerowe, festyny i festiwale oraz koncerty, spotkania autorskie i wystawy. Rodziny mają możliwość korzystania z ciekawych książek, czasopism, komputerów z dostępem do Internetu oraz gier planszowych i stolikowych typu piłkarzyki i mini bilard.

3. STWORZENIE EFEKTYWNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN W PRAWIDŁOWYM WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO –WYCHOWAWCZYCH

Znaczącą rolę w pracy z rodziną odgrywa Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu wzmocnienia rodzin, podnoszenia poziomu ich funkcjonowania, jak też udzielania pomocy rodzinom będącym w kryzysie przyznawanych jest szereg świadczeń. Należą do nich wszystkie świadczenia pomocy społecznej tj. zasiłki stałe, okresowe i celowe oraz świadczenia wypłacane przez urząd tj. zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze i opiekuńcze, świadczenia pielęgnacyjne oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ważną rolę odgrywa też pomoc rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, a mianowicie zwrot kosztów dowozu dzieci do szkół. Ponadto ośrodek wypłaca stypendia socjalne, a urząd stypendia dla najzdolniejszych uczniów. Realizowany jest również rządowy program Wyprawka Szkolna. Inną formą wsparcia jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w przedszkolu i szkołach gorącego posiłku. Większość rodzin wielodzietnych z terenu gminy skorzystała już ze wsparcia w formie uprawnień przysługujących rodzinom posiadającym Kartę Dużej Rodziny. Z roku na rok wzrasta też liczba osób i rodzin objętych przez Caritas Parafii Katolickiej w Narwi na wniosek ośrodka pomocy pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Obecnie realizowany jest podprogram 2018.

Pócz pomocy wymienionej wyżej rodziny mają możliwość skorzystać z pomocy psychologicznej i prawnej. Pomoc psychologiczną świadczy pedagog szkolny oraz pracownik punktu konsultacyjnego.

Natomiast nieodpłatna pomoc prawna świadczona jest na terenie powiatu hajnowskiego. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji.

4. WSPIERANIE RODZICÓW W ICH FUNKCJACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH

Celem zapewnienia dostępności pomocy pedagogicznej i psychologicznej w szkole jest zatrudniony pedagog szkolny na pełen etat. Prowadzi on spotkania tematyczne dla rodziców dotyczące np. błędów wychowawczych i prelekcje dotyczące zagadnień profilaktycznych, doradztwo dla rodziców, konsultacje. Ośrodek pomocy na bieżąco prowadzi edukację rodziców poprzez szeroko rozumianą pracę socjalną. Ponadto kontynuowana jest działalność punktu konsultacyjnego dla mieszkańców. Wszystkie wymienione powyżej podmioty udzielają informacji dotyczących działalności poradni specjalistycznych. Pozostają też w kontakcie z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dzięki czemu osoby zainteresowane mogą skorzystać z terapii leczenia uzależnień oraz zajęć korekcyjno – edukacyjnych.

5. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ NA RZECZ RODZINY

Rokrocznie na terenie gminy organizowane są Dni Rodziny promujące dobre praktyki na rzecz rodzin i dobre wzorce wychowania. W Pikniku Rodzinnym pełnym wielu atrakcji uczestniczą rodzice z dziećmi, młodzież i mieszkańcy Narwi oraz okolicznych miejscowości. Uatrakcyjniły je liczne pokazy, konkursy i kiermasz ciast.

W Zespole Szkolno – Przedszkolnym przeprowadzono szereg programów edukacyjnych i profilaktycznych dla rodzin, młodzieży i rodziców. Programy tematyką obejmowały między innymi tematy agresji, konfliktów, przemocy, przemocy werbalnej, cyberprzemocy, uzależnienia od komputera i internetu, integracji, działania w grupie, poczucia własnej wartości, mediacji, respektowania norm społecznych, pomocy przedmedycznej i chorób

dietozależnych, profilaktyki antynikotynowej, bezpieczeństwa. Programy edukacyjne i profilaktyczne o zbliżonej tematyce są również realizowane w Narwiańskim Ośrodku Kultury oraz Gminnej Bibliotece Publicznej.

Na terenie gminy przeprowadzono trzy kampanie tj. kampania „Reaguj na przemoc!”, kampania „Postaw na rodzinę” oraz kampania „Stop! Dopalaczom”.

W ramach kampanii „Reaguj na przemoc!” przekazujemy potrzebne informacje ofiarom, świadkom, a także sprawcom przemocy. Informujemy, gdzie szukać wsparcia i jakie prawa przysługują osobom doznającym przemocy. Zachęcamy do przerywania milczenia i korzystania z różnych dostępnych form pomocy. Tłumaczymy, dlaczego warto korzystać z bezpłatnego telefonu zaufania, jakimi możliwościami dysponują gmina i ośrodek pomocy społecznej, a także jakie formy interwencji może podjąć policja. Sprawców ostrzegamy, że grożą im surowe kary. Poza więzieniem sąd może orzec także zakaz zbliżania się do ofiary oraz nakazać opuszczenie wspólnego mieszkania.

Według ekspertów dobrze funkcjonująca rodzina najskuteczniej chroni młodych ludzi przed sięganiem po używki. Badania pokazują, że sprawdzonym czynnikiem chroniącym jest dobry kontakt z rodzicami i rodzeństwem. Kochamy, słuchamy, rozmawiamy – to hasło ubiegłorocznej edycji kampanii „Postaw na rodzinę!”. Materiałach uczą komunikacji. Podpowiadają rodzicom, jak rozmawiać z dzieckiem, by być na bieżąco z jego problemami. Prezentują przydatne zwroty i zwracają uwagę, czego unikać podczas konwersacji. Wyjaśniają, jak budować silne więzi. W zestawie materiałów znajduje się również gra, która pozwala rodzinie miło spędzić czas przy rozmowie.

W ramach działań edukacyjnych związanych z kampanią „Stop! Dopalaczom” przygotowane zostały materiały edukacyjne dot. profilaktyki używania środków psychoaktywnych (nowych narkotyków tzw. dopalaczy). Wyczerpujące materiały skierowane zostały specjalnie do rodziców, jak również samej młodzieży, z których można dowiedzieć się wiele na temat symptomów związanych z zażywaniem narkotyków, współczesnego sposobu ich podstępnej dystrybucji, skutków, do jakich może prowadzić ich zażywanie oraz sposobu uchronienia dziecka przed nimi.

Organizowanych jest także wiele różnych imprez kulturalnych i sportowych. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną odbywa się poprzez wspieranie wypoczynku rodzinnego oraz współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, w tym festynów i konkursów.

IV. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ

Źródłem finansowania Programu wspierania rodziny Gminy Narew na lata 2017-2019 są środki zarówno budżetu państwa jak i środki własne gminy. W większości są one ujęte w ramach budżetu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narwi i pozostałych jednostek organizacyjnych gminy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narwi pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wysokość wykorzystanych środków ze szczegółowym podziałem na działy i rozdziały znajduje się w sprawozdaniu z wykorzystania budżetu gminy za 2018 rok.

V. PLANY I POTRZEBY

Plany i potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Programu wspierania rodziny w Gminie Narew na lata 2017-2019 na rok 2018:

1. Kontynuacja wsparcia dla podmiotów realizujących zadania programu.
2. Bieżące dokonywanie analizy potrzeb w zakresie uruchomienia wsparcia w postaci rodziny wspierającej i asystenta rodziny oraz opracowanie sposobu realizacji wsparcia.
3. Zabezpieczenie funduszy na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
4. Podnoszenie kwalifikacji osób działających na rzecz rodziny.
5. Opracowanie sprawozdawczości z zakresu realizacji ustawy i programu.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Narwi
mgr Elżbieta Lewicka